

18.8.2020

Lupatunnus
ML2012:0036

ILMOITUS KUULEMISESTA

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) kuuluttaa kaivoslain (621/2011) 169 §:n nojalla

Malminetsintälupahakemukseen (jatkoaika) liittyvä täytäntöönpanomääräyshakemus

Hakija: AA Sakatti Mining Oy
Lupa-alueen nimi: Sakatti 1-5
Lupatunnus: ML2012:0036
Alueen sijainti ja koko: Sodankylä, 493,3 ha

Kuvaus hakemuksen mukaisesta toiminnasta

Hakija pyytää, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) myöntää Hakijalle kaivoslain (621/2011) 169 §:n mukaisen oikeuden ryhtyä hakemassaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevassa lupapäätöksessä yksilöityihin toimenpiteisiin muutoksenhausta huolimatta. Alue sijaitsee liitekartan osoittamalla paikalla Sodankylän kunnan alueella.

Yhtiö on suunniteltujen tutkimustoimien pohjalta täydentänyt aikaisemmin tehtyä Natura-arviointia ja luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen lausuntomenettely on suoritettu. Myös varsinainen malminetsintälupahakemus on kuulutettu ja siitä on pyydetty ja saatu tarvittavat lausunnot.

Mielipiteet ja muistutukset

Mielipiteet ja muistutukset hakemuksesta tulee lähettää 18.9.2020 mennessä lupatunnus mainiten Tukeisiin, osoitteeseen Valtakatu 2, 96100 Rovaniemi, tai sähköisesti doc- tai rtf-tiedostona osoitteeseen kaivosasiat@tukes.fi

Hakemuksen nähtävilläolo

Hakemusasiakirjat ovat nähtävänä alueen Sodankylän kunnanvirastossa (Jäämerentie 1) ja Tukesin Rovaniemen toimipaikassa (Valtakatu 2, Rovaniemi), sekä Tukesin internet-sivuilla: <https://tukes.fi/malminetsintaluvat-ja-valtaukset>

Lisätietoja Ilkka Keskitalo puh. 029 5052 151 ilkka.keskitalo@tukes.fi tai kaivosasiat@tukes.fi

Liitteet Kuulutusasiakirjat

TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTOLLE

Asia Hakemus malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevan päätöksen täytäntöönpano-oikeudesta muutoksenhausta huolimatta, lupatunnus ML2012:0036, Sakatti 1-5.

Hakija

AA Sakatti Mining Oy, ("**Hakija**")
Tuohiaavantie 2
99600 SODANKYLÄ
Finland

Asiamies ja prosessiosoite

Asianajaja Casper Herler
Borenius Asianajotoimisto Oy
Eteläesplanadi 2, 00130 Helsinki
Puhelin 020 7133 3288
Faksi 020 713 3499
Sähköposti casper.herler@borenius.com

1 HAKEMUS TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA

1. Hakija pyytää, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) myöntää Hakijalle kaivoslain (621/2011) 169 §:n mukaisen oikeuden ryhtyä hakemassaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevassa lupapäätöksessä yksilöityihin toimenpiteisiin muutoksenhausta huolimatta.

2 ASIAN TAUSTA

2. Tukes on myöntänyt 28.10.2015 Hakijalle malminetsintäluvan nimeltä Sakatti 1-5, lupatunnuksella ML2012:0036. Luvalla jatkettiin valtausten KaivNro 7812/1-5 voimassaoloa. Luvalla haettiin sen myöntämisen jälkeen päätöstä täytäntöönpanomääräyksestä malminetsinnän suorittamisesta muutoksenhausta huolimatta. Tämä oikeus myönnettiin Tukesin päätöksellä 29.7.2016. Malminetsinnän harjoittaminen on siten ollut mahdollista täytäntöönpanomääräyksen turvin talvikausina 2016/17 – 2018/19. Malminetsintälupa tuli valitusprosessin jälkeen lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 9.3.2018.
3. Hakija on 24.5.2019 hakenut malminetsintäluvalla jatkoaikaa. Samaan asiaan liittyen ympäristöministeriö on 15.7.2020 antamallaan päätöksellä myöntänyt Hakijalle eräistä valtion omistamille alueille perustetuista soidensuojelualueista annetun asetuksen (852/1988, ”soidensuojeluasetus”) mukaisen poikkeamispäätöksen VN/3324/2020 koskien malminetsintätoimenpiteiden jatkamista Viiankiaavan soidensuojelualueella ja Natura 2000 –alueella (liite 1).
4. Myös toiminnan edellytyksenä oleva ympäristöministeriön päätös on laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 122 §:n nojalla määrätty täytäntöönpantavaksi muutoksenhausta huolimatta. Täytäntöönpano-oikeuden myöntämistä on ympäristöministeriön päätöksessä perusteltu sillä että se ei vaaranna alueen suojelua, päätöksen laillisuus on punnittu jo aiemmin voimassaolevan luvan osalta, malminetsintätoimenpiteiden viivästyminen aiheutuisi huomattavat lisäkustannukset toimijalle, tutkimuksilla on huomattavia aluetaloudellisia vaikutuksia, josta syystä toimien viivästyminen aiheutuisi merkittävää haittaa myös Sodankylän alueen taloudelle ja työllisyydelle sekä se että toimenpiteet on toteutettava aina talvisaikaan, jolloin jo muutaman kuukauden viivästys toiminnan jatkamisessa voi käytännössä johtaa hankkeen aikataulun siirtymiseen vähintään vuodella eteenpäin.
5. Kaivoslain 169 §:n mukaan Tukes voi perustellusta syystä hakijan pyynnöstä malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevassa päätöksessä määrätä, että malminetsintäluvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Edellytyksenä kyseiselle täytäntöönpanomääräykselle on, että:
  - 1) Hakija esittää perustellun syyn toiminnan aloittamiselle;
  - 2) toimenpiteisiin ryhtyminen ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi; ja
  - 3) Hakija asettaa Tukesin määräämän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa.

3 PERUSTELUT

6. Kaivoslain 169 §:n mukaisen täytöntöönpanomääräyksen tarkoituksena on mahdollistaa luvan mukaisen toiminnan aloittaminen ilman hankekokonaisuuden tarpeetonta viivästyistä sellaisissa tilanteissa, joissa toiminta on lupamääräyksiä noudattaen mahdollista toteuttaa valituksen kohteena olevia intressejä vaarantamatta. Hakija katsoo alla esitetyin perustein, että malminetsintäluvan mukaiset toimenpiteet voidaan aloittaa tekemättä muutoksenhakua hyödyttömäksi, ja että kaivoslain 169 §:n mukaisen täytöntöönpanomääräyksen antamiselle on olemassa lain edellyttämät perusteet.

3.1 Täytöntöönpanolle on olemassa perusteltu syy

7. Kaivoslain 169 §:n esitöiden (HE 273/2009 vp, s. 162) mukaan perusteltu syy päätöksen täytöntöönpanolle voi liittyä muun muassa toimenpiteisiin ryhtymisen tarpeellisuuteen ja viivytyksestä aiheutuviin haittoihin. Puheena olevassa tapauksessa malminetsintäluvan täytöntöönpanolle on erittäin suuri tarve, ottaen huomioon, että malminetsintää voidaan luonnonsuojelullisista syistä harjoittaa vain muutamana kuukautena vuodessa. Kairausten suorittaminen on kasvien ja luontotyypin suojelemiseksi rajattu talvisaikaan lumipeitteen suojatessa kasvistoa, minkä lisäksi lumisenakin aikana tiettyjä petolintureviirejä koskeva pesimäaikainen liikkumiskiello rajoittaa toimintaa kevättalvella. Aikataulurajoitteilla varmistetaan, ettei suojeluarvoille aiheudu haittaa, mutta samalla se merkitsee hankkeen toteuttamista jo valmiiksi tavanomaista pidemmällä aikataululla, kun suunniteltu toiminta on jaettava useammalle talvikaudelle.
8. Näin ollen talviaikana tapahtuva muutaman kuukaudenkin viivästys toiminnan aloittamisessa merkitsee käytännössä hankkeen aikataulun siirtymistä vähintään vuodella eteenpäin. Hankkeen viivästyisestä on jo tähän mennessä aiheutunut Hakijalle merkittäviä taloudellisia menetyksiä, sillä malminetsintävalmiuden ylläpitämisestä samalla kun malminetsintää ei kyetä harjoittamaan syntyy Hakijalle vuositasolla karkeasti arvioiden tällä hetkellä noin 3 miljoonan euron lisäkustannukset, talvikauden kairausbudjetin ollessa noin 10 miljoonan euron suuruinen. Lisäksi asiassa on huomioitava, että jo pelkillä Hakijan nyt suunnittelemissa malminetsintätutkimuksilla on huomattavia työllisyys- ja aluetaloudellisia vaikutuksia. Malminetsintätoimenpiteiden uudelleenaloittamisen viivästyisestä aiheutuu siten merkittävää haittaa paitsi Hakijalle, myös Sodankylän alueen taloudelle ja työllisyydelle, minkä johdosta olisi ensiarvoisen tärkeää päästä jatkamaan malminetsintätöitä heti ympäristöministeriön poikkeamisluvan tultua täytöntöönpanokelpoiseksi.

3.2 Malminetsintäluvan mukaisiin toimenpiteisiin ryhtyminen ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi

9. Kuten Hakija on jo malminetsintälupaa koskevassa hakemuksessaan esittänyt, tullaan malminetsintä toteuttamaan siten, etteivät Viiankiaavan suojelutavoitteet ja niiden perusteella suojellut luontoarvot toimenpiteiden johdosta vaarannu. Alueelle suunnitelluista tarkan tutkimussuunnitelman mukaisista toimenpiteistä on tehty Natura-arviointi, joka pohjautuu kattaviin luontoselvityksiin alueella.

Myös Lapin ELY-keskus on Hakijan malminetsintäluvan tutkimussuunnitelmaa koskevasta Natura-arvioinnista 19.12.2019 antamassaan lausunnossa LAPELY/2316/2019 todennut, että arviointi on riittävä, ja ettei malminetsintähanke merkittävästi heikennä Viiankiaavan Natura-alueen suojeluperusteita, jos kaikki Natura-arvioinnissa esitetyt lieventävät toimenpiteet otetaan huomioon. Tämän lisäksi Hakija on toiminnan suunnittelussa ottanut huomioon ELY-keskuksen ja Metsähallituksen lupahakemuksesta antamissa lausunnoissa esitetyt huomiot ja ehdotukset, minkä ohella Hakija on myös esittänyt lupamääräyksiin merkittäviä omaehtoisia rajoituksia, joiden tavoitteena on entisestään lieventää malminetsinnän vaikutuksia luonnonsuojelualueella.

10. Kuten malminetsintälupapäätöksestä ja sen liitteenä olevasta Hakijan tutkimussuunnitelmasta ilmenee, on Viiankiaavan suojelun alueen suojeluvarvot otettu huomioon tutkimuspisteiden sijoittelussa ja alueella liikkumisessa. Kairareitit ja kulkureitit on sijoitettu kaikkein herkimpiä kohteita ja uhanalaisten eliölajien esiintymäpaikkoja välttäen, pyrkimyksenä minimoida toiminnan vaikutukset luonnonarvoille. Tämän lisäksi toiminnan tallautumis- ja muut suorat vaikutukset kasvillisuuteen sekä mahdolliset häiriövaikutukset linnustoon minimoidaan harjoittamalla malminetsintää vain pesimäajan ulkopuolella talviaikaan, maan ollessa lumipeitteinen ja jäätynä. Kairaukseen tarkoitetut reitit ja kairauspaikat vahvistetaan talvikaudella riittävän paksulla keinotekoisella lumipatjalla, mikä edelleen vähentää ja estää toiminnan vaikutuksia maaperään ja kasvillisuuteen. Kairauksien mahdolliset vaikutukset vesistön koostumukseen minimoidaan kairareikien tulppauksella sekä käyttämällä kairausuiminnassa uusinta tekniikkaa, jossa kairauksessa syntyvä hienojakoinen kiviaines (ns. kairaussoija) otetaan talteen ja kuljetetaan suojelun alueen ulkopuolelle. Lisäksi kairauksessa käytettävää vettä kierrätetään, mikä minimoi vaikutukset suojelun alueen vesitaseeseen.
11. Hakija on harjoittanut malminetsintätoimintaa Viiankiaavan alueella yhteensä 11 vuotena ilman että toimintaa valvovilla viranomaisilla olisi ollut tästä huomautettavaa. Malminetsinnästä ei myöskään aiheudu haittaa tai vahinkoa maanomistajalle eli Metsähallitukselle. Hakija katsoo, että edellä esitetyt sekä malminetsintälupapäätöksestä tarkemmin ilmenevät toimenpiteet ovat riittäviä varmistamaan, ettei malminetsinnän aloittaminen muutoksenhausta huolimatta vaaranna alueen suojeluvarvoja.
12. Asian harkinnan kannalta on myös merkityksellistä, että Hakijan edeltävälle samaa aluetta koskevalle malminetsintäluvulle on myönnetty vastaava täytäntöönpano-oikeus, eikä hallintotuo- mioistu- in ole sitä valitusprosessin yhteydessä keskeyttänyt. Lisäksi ympäristöministeriö on omalta osaltaan soidensuojelulainsäädännön näkökulmasta arvioinut toiminnan, myöntänyt sille jälleen poikkeusluvan ja lisäksi Hakijan hakemuksesta myös poikkeusluvan osalta täytäntöönpano-oikeuden. Näissä oloissa, joissa myös luonnonsuojeluoikeudellisessa arvioinnissa on katsottu ministeriön puolesta mahdolliseksi myöntää toiminnan poikkeusluvalle täytäntöönpano-oikeus, on perusteltua myöntää vastaava täytäntöönpano-oikeus myös malminetsintäluvulle.

3.3 Hakijan vakuus

13. Vaikka malminetsinnästä ei tarkan suunnittelun ja etukäteisarvioinnin johdosta ennakoita aiheutuvan vahinkoa tai haittaa, on Hakija kuitenkin valmis asettamaan Tukesin määräyksestä

kaivoslain 169 §:n edellyttämän vakuuden lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalta. Hakija ehdottaa vakuuden määräksi 25 000 euroa.

4 LOPUKSI

14. Edellä lausutuun perusteiden ei ole kaivoslaista tai luonnonsuojelulainsäädännöstä johtuvaa esitettyä myöntää Hakijalle kaivoslain 169 §:n mukainen oikeus ryhtyä hakemassaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevassa lupapäätöksessä yksilöityihin toimenpiteisiin muutoksenhausta huolimatta.

Helsingissä, 17. elokuuta 2020

AA SAKATTI MINING OY

LAATI

Casper Herler
asianajaja, OTT, VT, Helsinki

#13435583V1

LIITE 1: YMPÄRISTÖMINISTERIÖN POIKKEUSLUPA 15.7.2020

#13435583V1

15.7.2020

AA Sakatti Mining Oy
Tuohiaavantie 2 (PL 38),
99600 Sodankylä

Lupa malminetsintään Sodankylän Viiankiaavan soidensuojelualueella sijaitsevalle malminetsintäalueelle Sakatti

Viite: AA Sakatti Mining Oy:n hakemus 30.1.2020 VN/3324/2020

AA Sakatti Mining Oy on 30.1.2020 päivätyllä hakemuksellaan (diaarinumero VN/3324/2020) hakenut ympäristöministeriöltä (YM) eräistä valtion omistamille alueille perustetuista soidensuojelualueista annetun asetuksen (852/1988) mukaista lupaa malminetsintätoimenpiteiden jatkamiseen Viiankiaavan soidensuojelualueella sijaitsevalla Sakatin malminetsintäalueella Sodankylässä. Tutkimusalue sisältyy YM:n asetuksella 27.3.2015/354 erityisten suojelutoimien alueeksi (SAC) perustettuun ja lintudirektiivin mukaisena erityisenä suojelualueena (SPA) EU-komissiolle ilmoitettuun Natura 2000 –alueeseen Viiankiaapa (FI1301706). Natura-alue muodostuu valtion soidensuojelualueesta sekä yksityisistä luonnonsuojelualueista, joiden kokonaisala on 6 595 hehtaaria.

Hakemuksen mukaisen toiminnan tavoite on tutkia tarkemmin alueen kuparia, nikkeliä ja platinaryhmän metalleja (Cu-Ni-PGE) sisältävää esiintymää. Aikaisemmin voimassa olleiden lupien perusteella on paikannettu luonteeltaan merkittävä esiintymä, jonka geologiselle jatkotutkimukselle on suuri tarve. Seuraavalle lupakaudelle suunniteltu tutkimustoiminta koostuu geofysiikan lento-, maasto- ja reikämittauksista, keveistä geokemiallisista malminetsintämenetelmistä, maaperä- ja kallioperäkairauksista, hydrogeologisista tutkimuksista ja vesinäytteenotosta sekä toiminnan seuraavia vaiheita palvelevista ympäristöselvitystöistä.

Tukes on myöntänyt hakijalle päätöksellään 28.10.2015 (ML2012:0036) kolmivuotisen jatkoluvan malminetsintään Sakatin lupa-alueella. Lupa on tullut lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 9.3.2018. Yhtiö on hakenut malminetsintälupaan jatkoaikaa malminetsintälupahakemuksella 24.5.2019 Sakatti.

Tausta

Anglo American Exploration B.V.:lle on 17.8.2004 myönnetty osin Viiankiaavan soidensuojelualueelle sijoittuvat valtaukset Sakatti 1-5. Anglo American Exploration B.V. on 13.2.2012 siirtänyt valtaukset ja hakemukset kokonaan samaan konserniin kuuluvalla AA Sakatti Mining Oy:lle.

Ympäristöministeriö on myöntänyt malminetsintää varten poikkeuksen soidensuojelualueetta koskevista suojelumääräyksistä Viiankiaavan alueella 7.12.2004 (YM4/5721/2004) sekä jatkotutkimusluvut 30.11.2009 (YM5/5721/2009), 1.12.2010 (YM2/5721/2010) ja 29.10.2015 (YM4/5721/2012). Lisäksi Hakijalla on ympäristöministeriön 28.2.2019 myöntämä lupa hydrogeologisiin tutkimuksiin Viiankiaavan soidensuojelualueella. Ympäristöministeriön 29.10.2015 myöntämä poikkeuslupa on tullut lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 25.8.2016 ja on voimassa 31.12.2020 saakka. Sakatin malminetsintäalueen Viiankiaavan Natura 2000 -alueella sijaitseva pinta-ala on noin 443 hehtaaria (6,7 % Natura-

alueen kokonaisalasta). Syväkairauksia on tehty maanomistajan suostumuksella myös Kitisen ja Viiankiaavan Natura-alueen välisellä alueella.

Viiankiaavalla tai sen välittömässä läheisyydessä on tehty geofysikaalisia lento-, maasto- ja reikämittauksia vuosina 2006-2019. Maastomittaukset on tehty kannettavin laittein ja talvella on käytetty apuna moottorikelkkoja. Tehtyjen mittauslinjojen pituus on yhteensä 165 km (osa sijoittuu Natura-alueen ulkopuolelle). Kairanrei'istä on sähkömagneettisia reikämittauksia yhteensä 95 kpl ja hydrologisia ja kalliomekaanisia reikämittauksia yhteensä 34 kpl. Pohjamooreeninäytteenottoa (BOT) Sakatti-malminetsintäalueella on tehty vuosina 2005 - 2012. Viiankiaavan Natura-alueella näytteenottopisteiden määrä on 1708 kpl ja reittien määrä 75 km.

Timanttikairauksia Sakatti-malminetsintäalueella tai sen välittömässä läheisyydessä on toteutettu 2006-2019 yhteensä 272 kpl, joista Natura-alueella 184 kpl. Alueella aikaisemmin tehdyt hydrogeologiset tutkimukset sisältävät mm. lämpökamerakuvauksia, maatutkausta sekä turvenäytteenottoa ja turpeen huokosveden näytteenottoa. Lisäksi alueella on tehty matalia hydrologisia maaperäkairauksia. Vuonna 2012 Natura-alueella tehtiin 18 maaperäkairausta (135 m syvyyteen). Kairanreikiin tehtiin pohjavesikaivoasennus pinta-, pohja- ja kalliopohjavedenpinnan painetason havainnointia ja vesinäytteenottoa varten. Hydrologisia maaperäkairauksia jatkettiin vuosina 2016 -2019, jolloin Natura-alueella tehtiin 1 kairaus (8 m) ja Natura-alueen ulkopuolella 13 kairausta (189 m). Kairausreikiin on asennettu maaperäpohjavesikaivot. Lisäksi Sakatti-malminetsintäalueella on tehty muitakin kairausreikiin tehtäviä kaivoasennuksia. Hydrologisiin tutkimuksiin liittyen Viiankiaavalla on toteutettu myös pumppauskokeita.

Hakemus ja tutkimussuunnitelma

Uudella hakemuksella haetaan lupaa harjoittaa malminetsintätoimenpiteitä Viiankiaavan soidensuojelualueella viiden vuoden ajan. Malminetsintälupahakemuksen 24.5.2019 Sakatti mukainen jatkoaika Tukesilta on kolme vuotta, mutta mahdollisen valitusprosessin vuoksi ympäristöministeriön lupaa haetaan pidemmäksi aikaa, jotta se kattaisi myös mahdollisten lupavalitusten käsittelyajan. Koska Viiankiaavalla voidaan luonnonsuojelusyistä tehdä töitä vain talvella lumipeitteen salliessa, on tutkimustoiminnan mahdollistamiseksi tärkeää, että YM:n lupa ja malminetsintälupa ovat yhtäaikaisesti voimassa ja täytäntöönpanokelpoisia. Lupa pyydetään panemaan täytäntöön valituksista huolimatta, oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 122 §:n nojalla.

Suunniteltu geofysikaalinen tutkimustoiminta käsittää lentomittauksia, maanpinnalta tehtäviä seismisiä luotauksia sekä erilaisia kannattevilla laitteilla tehtäviä tutkimuksia, joissa hyödynnetään sähkömagnetismia, maan painovoimakenttää tai maapallon luontaisia seismisiä aaltoja. Valmistuneista kairanrei'istä tehdään myös hydrogeologiseen ja/tai kalliomekaaniseen tutkimukseen liittyviä geofysikaalisia mittauksia joko ilman kairakonetta tai kairakoneen avustamana. Suunnitelmaan kuuluu myös ns. keveitä geokemiallisia malminetsintämenetelmiä, kuten maa-, turve-, kasvillisuus- ja luminäytteenottoa. Näytemäärät ja näytteiden koot ovat pieniä. Keskeisin menetelmä on turvenäytteenotto.

Timanttikairauksia Sakatin malminetsintäalueella on suunniteltu tehtävän yhteensä 168 kairausta, joista 149 sijoittuu Viiankiaavan Natura-alueelle. Kairauksissa voidaan käyttää samanaikaisesti kuutta kairausyksikköä, joiden painot vaihtelevat 15 - 25 tonniin. Kairauksia tehdään ympäri vuorokauden seitsemänä päivänä viikossa. Reitit ja kairauspaikat valmistellaan etukäteen tuomalla lumitykeillä tehtyä keinolunta. Soilla moottorikelkoilla tamppaamisen lisäksi jäätymistä tehostetaan tarvittaessa asentamalla reitille geoverkko ja suihkuttamalla vettä tiivistetyn luonnonlumen päälle. Soilla (reitit ja kairauspaikat) jään paksuus tulee olla vähintään 25 cm. Roudassa oleville reiteille levitetään vähintään 25 cm lunta noin 4 metrin levyiseksi patjaksi ja kairauspaikoille noin 50 cm paksuksi kerrokseksi. Kairakoneiden jäähdyttämisessä ja kairauksissa tarvittava vesi otetaan mahdollisuuksien mukaan vanhasta kairanrei'ästä tai

lähimmästä vesistöistä. Tarvittaessa vesi tuodaan paikalle säiliöissä. Kairauksissa käytetään soijan talteenottomenetelmää. Kairausten päätyttyä kaikki maaputket katkaistaan läheltä maanpintaa ja tulpataan.

Alueella jatketaan myös hydrologisia ja hydrogeologisia tutkimuksia. Tutkimussuunnitelmaan kuuluu lentomittauksia miehittämättömillä ilma-aluksilla (esim. ilmakuvaus, lämpökamera, lidarkuvaus), maatulkausta, maageofysiikan mittauksia ja turvenäytteenottoa ja huokosvesinäytteenottoa sekä vesistöjen pohjasedimenttien näytteenottoa. Lisäksi on suunniteltu tehtävän matalia hydrogeologisia kairauksia yhteensä 27 kairauspaikalla, joista 22 sijoittuu Viiankiaavan Natura-alueelle. Hydrologinen maaperäkairaus voidaan toteuttaa timanttikairausta varten luvitetuilta pisteiltä ja kairauksissa käytetään timanttikairausohjelman mukaisia kulkureittejä. Hydrologisiin kairauksiin liittyy kaivoasennuksia sekä jatkuvatoimisten monitorointilaitteiden asennuksia. Hydrogeologisten kairauksien kairauslaitteisto lasketaan mukaan timanttikairauksen kuuteen samanaikaiseen kairausyksikköön.

Valmistuneisiin kairanreikiin tehdään lisäksi erityyppisiä kaivoasennuksia. Myös pumppauskokeita jatketaan. Pakker-testauksessa tullaan käyttämään kairakoneen kierrossa olevaa vettä, eikä testauksen yhteydessä tulla laskemaan vettä suoraan maahan. Pumppauksin tehtävissä reikägeofysiikan mittauksissa vesi kerätään talteen ja viedään pois Natura-alueelta.

Natura-arviointi

Hakija on teettänyt Viiankiaavan länsiosaa koskevan Natura-arvioinnin, jossa on huomioitu koko tutkimussuunnitelman mukainen toiminta. Natura-arviointi on päivätty 24.5.2019 ja sen on laatinut Eurofins Ahma Oy. Natura-arviointia koskevat kairausten ja kulkureittien sekä luontotyyppejä ja lajeja koskevat paikkatietoaineistot on toimitettu ELY-keskukselle 7.10.2019. Natura-arviointi perustuu selvityksiin, joilla on arvioitu tutkimussuunnitelman mukaisia vaikutuksia luontodirektiivin liitteen I luontotyyppeihin, liitteen II lajeihin, lintudirektiivin liitteen I lintulajeihin, alueella säännöllisesti tavattaviin lintulajeihin sekä alueeseen kokonaisuutena. Hankkeen yhteydessä on toteutettu useita luontoselvityksiä vuosina 2009–2019. Kasvillisuus- ja linnustoselvitysten lisäksi alueella on toteutettu myös lepakko- viitasammakko-, saukko- sekä hyönteislajistoselvityksiä. Vuosina 2012–2014 toteutettiin kairauspisteiden ja reittien lähiympäristössä muun muassa perusteellisia putkilokasvi- ja sammallajistoselvityksiä, joita täydennettiin 2018 jäkälä- ja kääväkasselvityksillä. Valittujen kairauskohteiden ja reittien kasvillisuusvaikutusten seuranta on toteutettu vuodesta 2015.

Yhtiö on myös selvittänyt kairareikien, kairauksen apuaineiden ja melun vaikutuksia sekä teettänyt alueen hydrologista ja hydrogeologista mallinnusta. Hakemuksen pohjana olevan tutkimussuunnitelman mukaisella toiminnalla ei Natura-arvioinnin johtopäätösten mukaan ole merkittävästi heikentävää vaikutusta Viiankiaavan Natura-alueeseen, sen suojeluperusteina oleviin luontoarvoihin eikä pohjaveden tai suon pintaveden pinnantasoihin. Tutkimustoiminta suunnitellaan ja toteutetaan siten, että toiminnan vaikutukset alueen luontoarvoihin ovat mahdollisimman vähäiset. Tutkimuksissa käytettävät menetelmät, töiden toteuttamisen ajankohdat sekä toimintojen tarkat sijainnit tutkimusalueen sisällä valitaan kaikki siten, että vaikutusten minimointi ohjaa tutkimusprosessia sen kaikissa vaiheissa. Tutkimussuunnitelmassa huomioidaan Lapin ELY-keskuksen edellyttämin tavoin alueelle suunnitellut vaikutuksia lieventävät toimenpiteet ja työvaiheet ympäristön ja luontoarvojen turvaamiseksi.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN RATKAISU

Ympäristöministeriö myöntää luvan hakemuksen ja tutkimussuunnitelman mukaisesti.

Perustelut

Eräistä valtion omistamille alueille perustetuista soidensuojelualueista annetun asetuksen (852/1988) 3 §:n 1 momentin 11 kohdan mukaan asetuksen mukaiselle soidensuojelualueelle tarvitaan geologista tutkimusta tai malminetsintää varten ympäristöministeriön lupa. Lupa geologiseen tutkimukseen ja malminetsintään voidaan myöntää, mikäli toiminta ei vaaranna alueella suojeltuja luonnonarvoja. Viiankiaavan vesitase tulee tutkimussuunnitelmaa noudattamalla säilyttämään luontaisen vaihtelunsa sekä kasvillisuuden kasvuolosuhteita ohjailevat pinta- ja pohjavedet luonnontilaisina. Siten kairaustoiminnalla ei ole vaikutusta soidensuojelualueen hydrologiaan ja siitä riippuviin suojeluarvoihin.

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaan jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Luonnonsuojelulain 65 §:n 2 momentin mukaan luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on katsottava, että 1 momentissa tarkoitettu arviointi on tarvittaessa tehty. Lain 66 §:n mukaan viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n mukainen arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen heikentävän Natura 2000 -alueen luonnonarvoja.

Viiankiaapa kuuluu Natura 2000 -verkostoon sekä luontodirektiivin mukaisena erityisten suojelutoimien alueena (SAC-alue) että lintudirektiivin mukaisena erityisenä suojelualueena (SPA-alue). Alueen suojeluperusteina ovat Natura-tietolomakkeella (valtioneuvoston päätös 5.12.2018) mainittu seuraavat luontodirektiivin liitteen 1 luontotyypit (priorisoidut luontotyypit on merkitty tähdellä): aapasuot*, boreaaliset luonnonmetsät*, puustoiset suot*, keidassuot*, huurresammallähteet*, letot, vaihettumis- ja rantasuot, lähteet ja lähdesuot, humuspitoiset järvet ja lammet, Fennonskandian luonnontilaiset jokireitit, pikkujoet ja purot, harjumetsät sekä tulvaniityt. Luontodirektiivin liitteen II lajeista suojeluperusteina ovat lettorikko, lapinleinikki, kiiltosirppisammal, lapinsirppisammal, isonuijasammal ja saukko. Lisäksi suojeluperusteena on 17 lintudirektiivin liitteessä 1 mainittua lintulajia ja 11 lintudirektiivin liitteessä 1 mainitsematonta, säännöllisesti Viiankiaavalla esiintyvää muuttolintua.

Selvitysten perusteella Natura-alueella esiintyy myös luontotyyppisiä tulvametsät ja metsäluhdat sekä kahdeksan sellaista lintudirektiivin liitteen 1 lajia, joita ei ole mainittu Natura-tietolomakkeessa. Pääosa Viiankiaavan Natura-alueesta on suojeltu Viiankiaavan soidensuojelualueena (Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta soidensuojelualueiksi 851/1988). Osaksi Natura-alueen suojelu on toteutettu perustamalla yksityisiä luonnonsuojelualueita.

Malminetsintälupa-alueella esiintyy useita uhanalaisia lajeja, jotka ovat luonnonsuojelulain 42 §:n mukaan rauhoitettuja. Rauhoitetun kasvin hävittäminen on kielletty. Alueella esiintyy myös kaksi erityisesti suojeltavaa lajia (LsL 47§) sekä luontodirektiivin liitteen IV lajeja, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua. Alueella on myös erityisesti suojeltavan suuren petolinnun reviiri (LsA 160/1997). Rauhoitettujen lintulajien tahallinen häiritseminen on luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan kielletty. Tämä lupa ei oikeuta toimimaan lupa-alueella näiden kieltojen vastaisesti.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on Sakatin malminetsintäluvan tutkimussuunnitelmaa koskevasta Natura-arvioinnista 19.12.2019 antamassaan luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaisessa lausunnossa katsonut, että arviointi on riittävä ja osoittaa, ettei hankkeesta aiheudu Viiankiaavan Natura-alueelle merkittävästi heikentäviä vaikutuksia, yhteisvaikutukset huomioon ottaen. ELY-keskuksen lausunnossa edellytetään, että hanke

toteutetaan käyttäen arvioinnissa esitettyjä lieventäviä toimintatapoja ja lausunnossa esiin nostettuja seikkoja. Nämä sisältyvät myös ympäristöministeriön luvan ehtoihin.

Toteutuneen ja suunnitellun kairaustoiminnan Natura-luontotyypeille aiheuttama laskennallinen vaikutus kohdistuu yhteensä noin 29 hehtaarille, joka on noin 4,4 % Viiankiaavan Natura-alueen pinta-alasta. Toiminnan laskennalliset pinta-alat suhteutettuna Viiankiaavan kokonaispinta-alaan ja eri luontotyyppien kattamaan pinta-alaan jäävät pieniksi. Seurantatulosten perusteella vaikutusalueet ulottuvat kangasmaiden seurantakohteilla noin 3,2 metriä kairauspisteestä, puustoisilla soilla noin 1,2 metriä kairauspisteestä ja märillä, tasaisilla avosoilla keskimäärin alle 0,3 metriä kairauspisteestä. Kun huomioidaan voimakkaiden ja erittäin voimakkaiden vaikutusten lisäksi myös jossain määrin muuttunut kasvillisuus, toiminnan vaikutusalueen on havaittu ulottuvan seurantakohteilla keskimäärin noin 8,5 metrin etäisyydelle kairauspisteestä.

Luontotyyppeihin kohdistuvia vaikutuksia vähentää se, että huomattava osa, lähes puolet, aikaisemmin tehdyistä kairauksista sijoittuu Viiankiaavan länsiosaan alueille, joilla on harjoitettu aikaisemmin metsätaloutta. Suunnitellut kairaukset huomioon ottaen noin kolmasosa kaikista kairauksista sijoittuu alueille, joita ei lueta Natura-luontotyyppiin luonnonmetsät.

Suojeluperusteena olevat lajit on huomioitu aikaisemmin toteutetuissa ja suunnitelluissa kairaustoimissa niin, että kairauspisteen ympärillä on 30 metrin suojavyöhyke. Reittien osalta suojavyöhyke ulottuu 15 metriä reitin keskilinjan molemmille puolille

Lupa-alue

Lupa koskee liitekartassa 1 ilmenevällä, valtion omistuksessa olevalla Viiankiaavan soidensuojelualueella tehtäviä, hakemuksen liitteenä olevan tutkimussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä malminetsintälupa-alueella ML2012:0036 Sakatti, Sodankylän kunnassa.

Luvan voimassaolo

Tutkimuslupa on voimassa 1.1.2021–31.12. 2025 välisenä aikana maan ollessa malminetsintäalueella roudassa ja lumen peitossa.

Luvan ehdot

Kaikki Natura-arviointiin sisältyvät malminetsintähanketta koskevat lieventävät toimenpiteet on Viiankiaavan Natura 2000 –alueella tehtävissä tutkimuksissa toteutettava aina. Lieventävät toimenpiteet luonnonsuojelualueella on lueteltu jäljempänä.

- 1) Malminetsintätoimet toteutetaan talviaikaan, jolloin maa on riittävän paksun roudan ja lumikerroksen suojaama.
- 2) Kairauspaikkoja ja -reittejä suunnitellessa huomioidaan suojellisesti arvokkaan lajiston esiintyminen riittävin suojavyöhykkein. Suojavyöhykkeiden riittävyys tulee tarkistaa ja sopia tapauskohtaisesti alueen luonnonsuojeluviranomaisten kanssa.
- 3) Kulkureitit merkitään maastoon tarkkuus-GPS:llä ja reitit merkitään väliaikaisin heijastinviihtoin.
- 4) Kairaukseen tarvittava jäähdytysvesi otetaan vanhoista kairareijistä, kun se on mahdollista. Alueen pientilavuuksisia luonnonvesiä ei käytetä vedenlähteinä.
- 5) Käytetään kairauksessa suljettua vedenkiertoa. Tällöin kairaussoija saadaan erotettua kairausvedestä, minkä jälkeen kairausvesi on uudelleen käytettävissä.

- 6) Suojaputket betonoidaan pintakallioon ja maaputket pintatulpataan kairauksen jälkeen.
- 7) Ehkäistään polttoaine- ja öljypäästöt teknisin ratkaisuin.
- 8) Kärvälammien läheisyydessä olevat kaksi kairauspistettä siirretään kauemmas lammesta.
- 9) Matalat hydrogeologiset maaperäkairaukset tehdään timanttikairauspisteiden suojavyöhykkeillä.
- 10) Moreeni-, maaperä- ja turvenäyteenottoa koskevissa tutkimussuunnitelmissa osoitetaan miten ja mihin perustuen suojeluperustelajit on otettu huomioon.
- 11) Erityisesti suojeltavan lajin pesän suojavyöhykkeellä kairaustoiminta sekä muu melua ja/tai häiriötä aiheuttava tutkimustoiminta lopetetaan keväisin viimeistään 15.3.
- 12) Pumppauskokeista tehdään erillinen tutkimussuunnitelma, jossa esitetään vesienhallintasuunnitelma.
- 13) Lisäksi tutkimussuunnitelman mukaisten geofysikaalisten mittausten ja muiden tutkimusten tekemisessä käytetään olemassa olevia reittejä niin paljon kuin mahdollista.

Tutkimukseen liittyvä liikkuminen Viiankiaavan soidensuojelualueella tulee suunnitella yhteistyössä alueen haltijan eli Metsähallituksen kanssa niin, ettei alueen luonnolle aiheudu vaurioita. Metsähallitukselle tulee ilmoittaa tutkimustöistä hyvissä ajoin ennen niiden aloittamista. Tarvittaessa kulkureittien tarkempaa kohdentamista tulee muuttaa siten, kuin Metsähallitus luonnonsuojelualueesta vastaavana viranomaisena edellyttää. Lupaam liittyvistä töistä tulee raportoida vuosittain Metsähallituksen Lapin luontopalveluille ja Lapin ELY-keskukselle. Samalla on ilmoitettava tutkimuksen mahdollisesti aiheuttamista maastovaurioista sekä vastattava muusta tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvasta vahingosta Metsähallitukselle.

Poronhoitolain (848/1990) mukaan erityisellä poronhoitoalueella ei saa valtion maata käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Yhtiön tulee ennen tutkimustöiden aloittamista olla yhteydessä Oraniemen paliskuntaan ja yhteistyössä paliskunnan kanssa pyrkiä tutkimustöiden suunnittelulla ja ajoittamisella vähentämään poronhoidolle aiheutuvaa haittaa.

Kairauksen ja kulkemisen vaikutuksia Viiankiaavan alueella tulee seurata erillisen seurantasuunnitelman mukaisesti, Natura-arvioinnissa esitetyllä tavalla ja kaivosyhtiön sekä Lapin ELY-keskuksen ja Lapin luontopalvelujen kanssa sovittujen täydentävien suuntaviivojen mukaisesti. Seurantaan liittyen myös pohjavedenpinnan korkeuden jatkuvatoimisen tarkkailua ja pohjavesinäytteiden ottoa tulee jatkaa suunnitellusti.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (1096/1996 muutoksineen) 65 § ja 66 §
Asetus eräistä valtion omistamille alueille perustetuista soidensuojelualueista (852/1988)
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Täytäntöönpanomääräys

Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakutuomioistuimien voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon. Väliön täytäntöönpano ei vaaranna alueen suojelua.

Päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti. Päätöksen laillisuus on jo aiemmin punnittu voimassa olevan luvan osalta. Malminetsintätoimenpiteiden viivästyisestä aiheutuisi huomattavat lisäkustannukset toimijalle. Tutkimuksilla on myös huomattavia aluetaloudellisia vaikutuksia, josta syystä toimien viivästyisestä aiheutuisi merkittävää haittaa myös Sodankylän alueen taloudelle ja työllisyydelle.

Päätöksen mukaiset toimenpiteet on luonnolle aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi toteutettava aina talviaikana, joten jo muutaman kuukaudenkin viivästys toiminnan jatkamisessa voi käytännössä johtaa hankkeen aikataulun siirtymiseen vähintään vuodella eteenpäin.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

Päätöksestä perittävä maksu

365 euroa (ympäristöministeriön asetus ympäristöministeriön maksullisista suoritteista 44/2019, 3 § 2 momentti 7 kohta). Maksu veloitetaan erikseen.

Liitteet Kartta tutkimusalueesta (Liite 1)
Valitusosoitus (Liite 2)

Lisätietoja päätöksestä

Ympäristöneuvos Aulikki Alanen
Puhelin 0295 250 333, sähköposti aulikki.alanen@ymparisto.fi

Mikko Kuusinen
Ylijohtajan sijainen, ympäristöneuvos

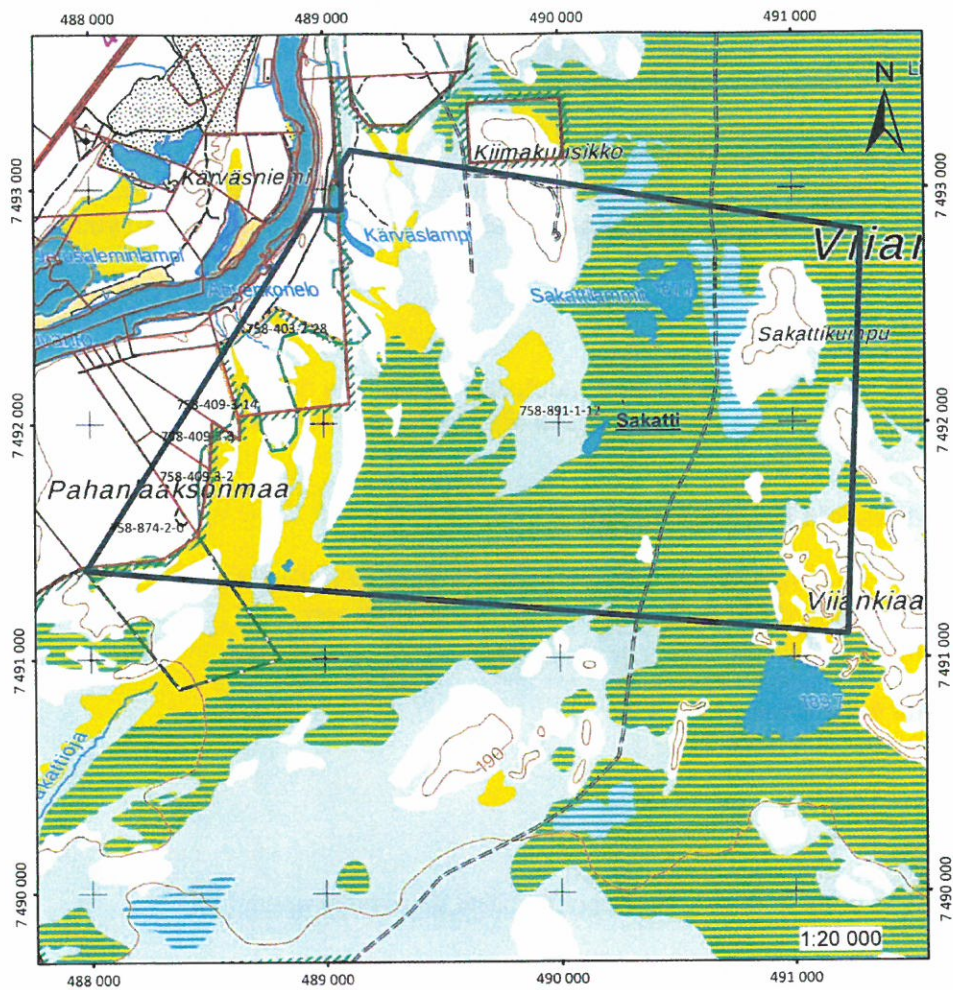
Aulikki Alanen
Ympäristöneuvos

Tiedoksi Lapin ELY -keskus
Metsähallitus
Sodankylän kunta
Lapin luonnonsuojelupiiri
Oraniemen paliskunta

Toimenpiteitä varten YM/Taloushallinto

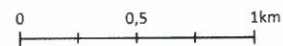

LIITE 1 Karta tutkimusalueesta

Anglo American Finland -
AA Sakatti Mining Oy

 ML2012:0036, Sakatti, 493,30ha

HAKIJA:
AA Sakatti Mining Oy
Tuohiaavantie 2
99600 Sodankylä

KUNTA: Sodankylä

Sisältää Maanmittauslaitoksen 04/2018
Maastotietokannan aineistoa.

LIITE 2

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta toimivaltaiselta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa kyseisen hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- ministeriön päätös, johon haetaan muutosta alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys valitusajan alkamisajankohdasta tai todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi
- muut asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa. Valituskirjelmän voi viedä henkilökohtaisesti valittaja tai hänen valtuuttamansa asiamies tai toimittaa lähetin välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse tai sähköpostilla hallinto-oikeuden sähköpostiosoitteeseen. Muutoksenhakuasiaan liittyvä sähköposti on lähetettävä aina hallinto-oikeuden virastosähköpostiin (hallinto-oikeus(at)oikeus.fi). Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Virasto-aika päättyy kello 16.15. Postin ja sähköpostin käyttäminen on lähettäjän vastuulla.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa tuomioistuinmaksulain (1455/2015) mukainen oikeudenkäyntimaksu 260 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden osoite: Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu
 Käyntiosoite: Isokatu 4, 3 krs, 90100 Oulu
 Sähköposti: pohjoissuomi.hao@oikeus.fi
 Puhelinvaihe: 029 56 42800

